

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně: K. V., proti žalovanému: Finančnímu ředitelství pro hlavní město Prahu, se sídlem v Praze 1, Štěpánská 28, v řízení o kasačních stížnostech žalobkyně proti usnesením Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2005, čj. 7 Ca 160/2004 - 25 a ze dne 28. 7. 2005, čj. 7 Ca 160/2004 - 46,

t a k t o :

- I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 Afs 42/2005 a 8 Afs 131/2005 se spojují ke společnému řízení a nadále budou vedeny pod sp. zn. 8 Afs 42/2005.
- II. Kasační stížnosti se zamítají.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnými kasačními stížnostmi se žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) domáhala zrušení pravomocného usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2005, čj. 7 Ca 160/2004 - 25, jímž jí nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků z podané žaloby (vedeno pod sp. zn. 8 Afs 42/2005). Stěžovatelka následně kasační stížností, vedenou pod sp. zn. 8 Afs 131/2005, napadla i usnesení Městského

soudu v Praze ze dne 28. 7. 2005, čj. 7 Ca 160/2004 - 46, kterým jí nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků pro řízení o jí podané kasační stížnosti.

Vzhledem k tomu, že se jedná o věci, které spolu nejen skutkově, ale i právně souvisejí, a navíc se stejnými účastníky řízení, Nejvyšší správní soud se rozhodl pro jejich spojení těchto věcí.

V kasační stížnosti proti usnesení městského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků namítla, že Městský soud v Praze nesprávně posoudil její majetkové poměry, což spatřuje v následujících skutečnostech: rodinný domek je pouze venkovskou chalupou získanou od obce za 3800 Kč; osobní automobil není zánovní, nýbrž ojetý, neboť má najeto více než 100.000 km a navíc jeho vlastnictví je pro ni a jejího manžela životní nezbytností, neboť z bydliště do místa jeho pracoviště se nelze dopravit veřejnou dopravou a stěžovatelka sama je nemocná a potřebuje se dopravovat k lékařům a stejně tak i rodiče manžela. Jde-li o příjmy manžela, soud zjišťuje pouze jeho příjmy, avšak ve formuláři není kolonka k uvedení jeho „poplatků, pohledávek či závazků“, tedy chybí kolonka k uvedení manželových dluhů. Stěžovatelka v takovém posouzení jejích majetkových poměrů soudem spatřuje diskriminaci její osoby a zásah do jejího práva na soudní ochranu.

Uvedla, že „daňová kontrola“ byla předsedou senátu „zcela účelově rozdělena na šest žalob“ s tím, že bylo zřejmé, že nemá finanční prostředky. Je jí tak odpíráno právo na projednání její věci soudem.

V téže kasační stížnosti dovozuje podjatost předsedy senátu 7 Ca městského soudu, jenž v dané věci rozhodoval. Uvedla, že předseda senátu rozhodl na základě lži zástupce ředitele finančního ředitelství, jenž se dle stěžovatelky dopouští trestné činnosti.

V kasační stížnosti proti usnesení městského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků v řízeních o kasačních stížnostech namítla, že v odůvodnění napadených usnesení stojí, že manžel stěžovatelky pobírá průměrnou měsíční mzdu za kalendářní čtvrtletí ve výši 36.652 Kč. Tento údaj se nezakládá na pravdě, neboť jeho mzda je sice 36.652 Kč, avšak je to částka za celé čtvrtletí. Pokud jde o její majetkové poměry – že bydlí pouze ve venkovské chalupě a automobil je 7 let starý, navíc jej nezbytně potřebuje k cestám k lékaři a manžel k cestám do zaměstnání.

O důvodech kasační stížnosti Nejvyšší správní soud uvážil, vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti, podle § 109 odst. 2, 3 s. ř. s., § 103 odst. 1 písm. a) a d), následovně:

Nejvyšší správní soud se v první fázi nejprve musel zabývat otázkami splnění zákonných podmínek k věcnému projednání podané kasační stížnosti.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce. Za použití gramatického výkladu tohoto ustanovení je třeba dospět k závěru, že podmínky pro ustanovení zástupce soudem jsou kumulativní, tedy soud musí zkoumat splnění obou těchto podmínek. Vzhledem k tomu, že v souzeném případě městský soud neshledal u stěžovatelky splnění podmínek pro osvobození od soudního poplatku a stěžovatelka toto jeho usnesení napadla kasační stížností a v řízení o kasační stížnosti není zastoupena ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s., neboť si zástupce pro toto řízení nezvolila, tento nedostatek zastoupení nemůže být důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti, a to proto, že posuzování žádosti o osvobození od soudního poplatku, resp. jeho výsledek, je základní otázkou, kterou soud musí vzít v úvahu i při rozhodování o ustanovení zástupce.

V druhé fázi Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení stěžovatelčiných námitek.

Nejprve přezkoumal námitku stěžovatelky spočívající v tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem, jež spočívá v posouzení majetkových poměrů stěžovatelky za účelem osvobození od soudních poplatků.

K tomu ze soudních spisů zjistil, že stěžovatelka podáními ze dne 25. 10. 2004 požádala o osvobození od soudních poplatků v řízení o jejích žalobách, proto ji soud vyzval k vyplnění potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech. Stěžovatelka v potvrzeních shodně uvedla, že pobírá sociální dávku z titulu částečného invalidního důchodu ve výši 4791 Kč, je spolumajitelkou domku k trvalému bydlení (1+2), společně s manželem vlastní osobní automobil Octavia sedm let starý. Průměrná čistá měsíční mzda manžela za předcházející kalendářní čtvrtletí činila 36.542 Kč a nad to pobírá i výsluhový příspěvek ve výši 10.074 Kč. V části IX. potvrzení uvedla, že závazky má pouze vůči finančnímu úřadu, a to ve výši 195.237 Kč. V části X. potvrzení nazvané „Jiné okolnosti, které by mohly mít vliv na osvobození“ stěžovatelka uvedla, že s ohledem na její zdravotní stav nemá jiné výtěžkové možnosti, rozvedla své zdravotní obtíže, hradí náklady na léky, zdravotní potřeby a dopravu. V závěru potvrzení je uvedeno prohlášení, že žadatel o osvobození uvedl pravdivé údaje a nezamlčel žádné okolnosti, které by mohly mít vliv na rozhodování soudu o osvobození od soudních poplatků.

V potvrzení, která vyplnila pro účely žádosti osvobození od soudních poplatků v řízení o kasačních stížnostech, doručeném soudu dne 25. 7. 2005, uvedla, že pobírá částečný invalidní důchod ve výši 5069 Kč, stejně jako i výše i spoluvlastnictví domku k trvalému bydlení, osm let starého automobilu a tři roky starého motocyklu o obsahu 50 cm³. Pokud jde o výtěžkové poměry manžela, uvádí, že jeho průměrná čistá měsíční mzda za předchozí kalendářní čtvrtletí činila

36.652 Kč a za další jeho příjem označila výsluhu ve výši 10.618 Kč. V části IX. závazky, nic neuvedla a v části X. uvedla, že pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nemůže pracovat a že manžel splácí blíže nespecifikovaný dluh z podnikání. Na samostatném listě (č.l. 45, sp. zn. 7 Ca 160/2004) uvedla, že její příjem slouží pouze k jejímu živobytí a nákupu léků, ostatní platí manžel ze svého.

Účastník může být osvobozen od soudních poplatků při splnění tří předpokladů: podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, podaný návrh na zahájení řízení není zjevně neúspěšný, doložení nedostatku prostředků. Ke zkoumání existence předpokladu doložení nedostatku prostředků, je nutno zdůraznit, že na účastníkovi spočívá jak břemeno tvrzení, tak i břemeno důkazní. Jinak řečeno, pokud chce být účastník ohledně své žádosti o osvobození od soudních poplatků procesně úspěšný, musí uvést, v čem spatřuje svůj nedostatek prostředků, jenž je dle jeho názoru důvodem k obtížnosti uhrazení soudního poplatku, a taktéž i taková tvrzení doložit.

K uváděným okolnostem stavu stěžovatelčina majetku stěžovatelka a nutných nákladech na léky, zdravotní pomůcky a dopravu v žádosti o osvobození od soudních poplatků a v potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech nic bližšího neuvedla, ačkoliv má v tomto ohledu jak povinnost tvrzení, tak i povinnost důkazní. Rovněž i s jejím tvrzením, že v soudem zaslaném formuláři nemohla napsat okolnosti o manželových závazcích, se nelze ztotožnit, neboť v části X. formuláře měla uvést všechny další okolnosti, které by mohly mít vliv na osvobození od soudních poplatků. Soudu nelze vytýkat, že nevyhledával iniciativně místo stěžovatelky další okolnosti, jež by mohly charakterizovat její nedostatek prostředků (viz i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2004, sp. zn. 1 Afs 5/2003, www.nssoud.cz). Tato stěžovatelčina námitka tedy nemohla mít v řízení o kasační stížnosti úspěch, neboť městský soud se v tomto ohledu porušení práva nedopustil.

Co se týče námitek uvedených v kasačních stížnostech, Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelka sama v potvrzení uvedla, že průměrná čistá měsíční mzda jejího manžela za předchozí kalendářní čtvrtletí činila 36.652 Kč. Za této situace nelze soudu nic vyčítat, neboť vycházel jen ze skutečností uváděných samotnou stěžovatelkou. Obdobně i pokud jde o namítaný stav majetku a dluhy manžela stěžovatelky, které stěžovatelka nijak blíže nespecifikovala, tudíž soudu svým zaviněním neposkytla dostatečné informace pro posouzení jejích majetkových poměrů. Jinak řečeno, stěžovatel žádající soud o přiznání o osvobození od soudních poplatků má ve svém zájmu povinnost tvrdit a doložit veškeré okolnosti, jež mohou mít vliv na přiznání osvobození od soudních poplatků. Pokud jde o tvrzené výdaje a závazky, musí je konkretizovat tak, aby si soud mohl o majetkových poměrech stěžovatele učinit správný úsudek.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěry městského soudu o prostředcích, z nichž stěžovatelka mohla uhradit soudní poplatky z podaných žalob. Zcela souhlasí se závěrem, že výše invalidního důchodu stěžovatelky by sama o sobě odůvodňovala přiznání osvobození od soudních poplatků, avšak bylo nutné přihlédnout i k ostatním majetkovým poměrům stěžovatelky, tj. spoluvlastnictví domku a sedm let starého automobilu, a taktéž k výdělkovým poměrům jejího manžela. Uvedla-li stěžovatelka manželovy příjmy v nesprávné výši, nelze toto pochybení klást za vinu soudu. V takto stěžovatelkou uvedených majetkových poměrech ani Nejvyšší správní soud nespatřuje důvod pro přiznání osvobození od soudních poplatků, a to ani za situace, kdy Městský soud v Praze požadoval zaplacení soudních poplatků za každé žalobou napadené rozhodnutí správního orgánu. Na povinnost uhradit jednotlivé soudní poplatky pak nemůže mít vliv samotná skutečnost, že jednotlivé věci byly soudem vyloučeny k samostatnému projednání dle § 36 odst. 2 s. ř. s., neboť takové rozhodnutí je jen otázkou vhodnosti a přehlednosti řízení.

K stěžovatelkou tvrzené podjatosti ve vztahu k její osobě, Nejvyšší správní soud uvádí, že podjatost je dle § 8 s. ř. s. dána poměrem soudce k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům. Stěžovatelka však neuvedla, v čem by měl takový poměr spočívat a jak souvisí s projednávanou věcí a soudcem, proto tato její námitka není důvodná. Nejvyšší správní soud dále dodává, že ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s. (poslední věta) okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nejsou důvodem pro vyloučení soudce pro podjatost.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Městský soud tedy v následujícím řízení stěžovatelku opětovně vyzve k úhradě soudních poplatků z podaných žalob.

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, neboť mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., za použití ustanovení § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl a podle obsahu spisu úspěšnému správnímu orgánu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. února 2007

JUDr. Petr Příhoda

předseda senátu